

A FŐVÁROS FOLYÓIRATA

Főszerkesztő: MESTERHÁZI LAJOS

Szerkesztő: KATONA ÉVA

Képszerkesztő: SEBŐK MAGDA

Megjelenik minden hónap elején

Szerkesztőség:

I., Országház u. 20. Telefon: 351-918

Szerkesztőségi fogadóórák:

Hétfő 10—13 óráig

VII., Lenin körút 5. I. em.

Telefon: 223-896

Szerda 16—18 óráig

I., Országház u. 20.

Kiadja:

A HÍRLAPKIADÓ VÁLLALAT

VIII., Blaha Lujza tér 3.

Telefon: 343-100

Felelős kiadó:

CSOLLÁNY FERENC

Terjeszti: a Magyar Posta

Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (Budapest, V., József nádor tér 1 sz.)

Előfizetési díj: negyedévre 30,— Ft
félévre .... 60,— Ft
egy évre ... 120,— Ft

70.0773

Athenaeum Nyomda, Budapest

Íves mélynyomás

Felelős vezető: SOPRONI BÉLA

Index: 25 151

A TARTALOMBÓL

Mezei Gyula:

A pedagógusok élet- és munkakörülményei 4

Sulyok Katalin:

Az Orvostudományi Egyetem 7

Siklós László:

Egy új iskolatípus: a Műszaki Főiskola 10

Ják Sándor:

Az Országgyűlési Könyvtár 16

FÓRUM

dr. Nemes Tibor:

A textiltisztítás helyzete és fejlesztése 26

Stier Miklós:

A baloldali szociáldemokrata ellenzék a 20-as évek elején 32

VÁROS AZ IDŐBEN XI.

Zolnay László:

Buda térsége a IX—X. században 35

Csurka István:

Állatkerti jegyzet 48

A címlapon:

A budavári déli Rondella Czeizing Lajos felvétele

Balra:

Tokaji András felvétele

A hátsó borítón:

Kondor Béla: Darázkirály (Szelényi Károly reprodukciója)

Szerkesztő bizottság: BARCS SÁNDOR, az MTI elnöke; BARACZKA ISTVÁN, a Fővárosi Levéltár nyugalmazott igazgatója; BUZA BARNA szobrászművész; FEKETE GYULA író; GARAI GÁBOR költő; GRANASZTÓI PÁL építész; HANTOS JÁNOS, a Fővárosi Tanács V. B. elnökhelyettese; PEJÁK EMIL, a Budapesti Pártbizottság osztályvezetője; RÉVÉSZ FERENC, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár igazgatója; SZILÁGYI LAJOS építésügyi és városfejlesztési miniszterhelyettes; TARJÁNYI SÁNDOR, a Budapesti Történeti Múzeum igazgatója

Bertalan János—dr. Rédl Károly

A főváros népességfejlődése

Ha az év elején végrehajtott népszámlálás előzetes adatait összehasonlítjuk a korábbi népszámlálások eredményeivel, képet kapunk a fővárosi népesség számában és területi elhelyezkedésében bekövetkezett változásokról.

Hányan élnek Budapesten?

Budapest népessége 1970. január 1-én 1 939 522 fő volt. Az ország összlakosságának 18,8%-a (1960-ban 18%-a) összpontosult a fővárosban. Az utóbbi évtizedben Budapesten kerekén 135 000-rel (országosan 353 000-rel) növekedett az összeíráskor jelenlevők (állandó vagy ideiglenes bejelentővel, illetve bejelentés nélkül a fővárosban tartózkodók) száma. A fővárosba bejelentett lakók száma ennél több: 1 882 000-en élnek Budapesten állandó bejelentővel, további 135 ezren pedig ideiglenes bejelentővel. A jelenlevő lakosság száma az 1960. évi népszámlálás óta eltelt tíz év alatt 134 916 fővel, 7,5%-kal nőtt. 100 évvel ezelőtt — 1869. december 31-én, az első hivatalos magyar népszámlálás időpontjában — a főváros mai területén 302 086 lakos élt, tehát egy évszázad óta a főváros lakossága közel hat- és félszeresére emelkedett.

A népességszám 1869 és 1970 közötti változását az 1. számú táblázat adataival szemléltetjük.

A népesség növekedésének üteme — a második világháborút követő lakosságcsökkenést figyelmen kívül hagyva — a korábbi évtizedekben lényegesen nagyobb volt, mint az elmúlt tíz évben. A budapesti népesség száma 1869-től 1920-ig — az évszázad első felében — négyszeresére nőtt, az utóbbi ötven évben pedig további 57 %-kal emelkedett.

Budapest népességszámának alakulása

1. sz. tábla

Időpont	A népesség száma		
	szám szerint (fő)	az 1869. évi	az előző
népszámlálás %-ában			
1869. XII. 31.	302 086	—	—
1880. XII. 31.	402 706	133,3	133,3
1890. XII. 31.	560 079	185,4	139,1
1900. XII. 31.	861 434	285,2	153,8
1910. XII. 31.	1 110 453	367,6	128,9
1920. XII. 31.	1 232 026	407,8	110,9
1930. XII. 31.	1 442 869	477,6	117,1
1941. I. 31.	1 712 791	567,0	118,7
1949. I. 1.	1 590 316	526,4	92,8
1960. I. 1.	1 804 606	597,4	113,5
1970. I. 1.	1 939 522	642,0	107,5

Az 1960—1970 közötti évtized népességgyarapodása alig kétharmada az 1949—1960 közöttinek, azonban így is mintegy kétszerese az országos átlagnak. A népesség évenkénti növekedése azonban nem volt egyenletes. A lakosság száma 1960-ban emelkedett a legnagyobb és 1964-ben a legkisebb mértékben. A népességszám növekedés csaknem kizárólag bevándorlásokból adódott. A vándorlási többlet a főváros népességének gyarapodásában mindig elsődleges szerepet játszott. A századforduló óta a bevándorlási különbözet egyre nagyobb jelentőségűvé vált a népesség számának alakulásában. Ennek nagysága befolyásolta ugyanis legjobban a népesség növekedésének ütemét, mert a természetes szaporodás — az elveszületések és a halálozások különbsége — egyes időszakoktól eltekintve, igen alacsony szinten mozgott.